

Mabel Collins

SVJETLO NA STAZI

RASPRAVA

napisana za osobnu upotrebu onih koji
ne poznaju Istočnu mudrost
i koji žele doći pod njezin utjecaj

Naslov originala: Light on the Path

Zapisala: Mabel Collins

Prvo izdanje u Adyaru: 1911.

14. – 18. izdanje u Adyaru: 1968. – 1981.

ISBN 0-8356-7192-5

© The Theosophical Publishing House, 1911.
Adyar, Madras 600 020, India.

Prvi prijevod i izdanje na hrvatskom jeziku: Teozofsko društvo u SFRJ, Zagreb, 1984.

Drugi prijevod i e-izdanje: I.Š., Zagreb, 2018.

SADRŽAJ

Uvod	4
Svjetlo na Stazi	6
I. dio	6
II. dio	11
Karma.....	15

UVOD

Na naslovnici prvoga izdanja, objavljenog 1885., ova je knjiga opisana kao „Rasprava napisana za osobnu upotrebu onih koji ne poznaju Istočnu mudrost i koji žele doći pod njezin utjecaj”¹. No, sama knjiga započinje tvrdnjom: „Ova su pravila napisana za sve učenike”. Taj opis svakako je točniji, kao što pokazuje i povijest knjige. U svome sadašnjem obliku diktirao ju je učitelj Hilarion posredstvom Mabel Collins – dobro poznate teozofskim krugovima koja je svojedobno surađivala s Helenom Petrovnom Blavatsky u uredništvu *Lucifera*. Učitelj Hilarion primio ju je od svog Učitelja, onog Velikog koji se među učenicima teozofije ponekada naziva i „Venecijanac”; no, i on je autor samo jednog dijela. Knjiga je prošla kroz tri faze, pogledajmo ih redom.

Ovo je i u svom sadašnjem obliku mala knjiga, no, prvotni oblik u kojem je nalazimo još je manji. To je rukopis na palminim listovima, neprocijenjene starosti; toliko star da su ljudi čak i prije Krista već zaboravili vrijeme njegovog nastanka i ime pisca, smatrajući podrijetlo izgubljenim u magli pretpovijesne starosti. Sastoji se od deset listova, na svakome samo po tri retka, budući da na rukopisima pisanim na palminom lišću redovi teku duž stranice, a ne poprijeko kao kod nas. Svaki je red zasebna cjelina – kratki aforizam. Da bi se tih trideset redova moglo jasno razlikovati, tiskani su u ovome izdanju masnim slovima. Jezik na kojemu su te izreke zapisane arhaični je oblik sanskrta.

Venecijanski Učitelj preveo ih je sa sanskrta na grčki jezik za svoje aleksandrijske učenike. Jedan od njih bio je i učitelj Hilarion, inkarniran kao Iamblichus. Ne samo da je preveo izreke, već im je i dodao objašnjenja koja bi bilo dobro proučavati zajedno s originalom. Na primjer, ako pogledamo prve tri izreke, vidjet ćemo kako je odlomak s oznakom 4. (koji zatim slijedi) očito zamišljen kao komentar, te bismo ga trebali čitati ovako:

„Uništi ambiciju; ali radi kao što rade oni koji su ambiciozni.”

„Uništi želju za životom; ali poštuju život kao oni koji ga žele.”

„Uništi želju za udobnošću; ali budi sretan kao što su oni koji žive za sreću.”

Sva ta objašnjenja i proširenja Venecijanskog Učitelja, tiskana su običnim tiskom i ona (zajedno s originalnim izrekama) predstavljaju knjigu kakva je bila objavljena 1885.; u tom obliku dao ju je učitelj Hilarion koji ju je preveo s grčkog na engleski jezik. Neposredno nakon tiskanja dodao joj je određeni broj vlastitih, veoma vrijednih opaski. Za to prvo izdanje, te su napomene tiskane na posebnim stranicama, čija je poleđina bila premazana ljepilom kako bi one mogle biti dodane na početku i na kraju male knjige koja je upravo prošla kroz tisak. Te su opaske ovdje dane na odgovarajućim mjestima i svaka je naslovljena riječju „Napomena”.

Lijepi mali esej o „Karmi” također je iz pera Venecijanskog Učitelja i bio je uključen u prvo izdanje knjige.

Ovakvo *Svjetlo na Stazi* bila je prva od tri rasprave koje zauzimaju jedinstven položaj u našim teozofskim spisima – upute onih koji su kročili Stazom onima koji žele krenuti

¹ U kasnijem izdanju (1894.) nazvana je i „Odlomak iz knjige zlatnih pravila.”

njome. Sjećam se da nam je pokojni T. Subba Row jednom rekao kako ta pravila imaju nekoliko razina značenja – mogu biti uvijek iznova smjernice na različitim stupnjevima.

Prvo, za aspirante – za one koji kroče Stazom Iskušanja (Probnom Stazom). Zatim upute počinju iznova, na višoj razini za onoga tko je ušao na Istinsku Stazu kroz vrata prve velike inicijacije. I ponovno nakon postignutog stupnja Adepta, rečeno je kako još jednom, u još višem smislu, ta ista pravila mogu biti uzeta kao smjernice onome tko nastavlja dalje ka još višim postignućima. Na taj način, čovjeka koji ga može razumjeti u punoći njegova mističnog značenja, ovaj priručnik vodi dalje od bilo kojeg drugog.

Sljedeći je kronološki došao *Glas tišine*, zapisan osobno od Madam Blavatsky, ali koji se u stvari sastoji od tri govora velikog učitelja Aryasange (nama poznatog kao učitelj Djwal Kul), koje je kasnije prema sjećanju zapisao njegov učenik Alcyone. Ta knjiga sadrži upute koje nas vode do stupnja Arhata. Pisana je sa stajališta koje se po mnogo čemu razlikuje od pogleda učitelja Hilariona; istraživanje sličnosti i razlika sigurno će zanimati pažljiva učenika.

Treća od tih knjiga – vodiča za Stazu dao nam je isti Alcyone koji je zapisao i Aryasangine propovijedi. U *Do nogu Učitelja* ponavlja nam učenja koja mu je dao učitelj Kuthumi – učenja čija je namjena bila pripremiti ga za prvu od velikih Inicijacija. Treća je knjiga zato ograničenija u svome dometu od ostalih, ali joj je prednost u izvanrednoj jasnoći i jednostavnosti, jer su upute koje sadrži namijenjene razumijevanju fizičkog uma, još uvijek veoma mladog.

Stari sanskrtski rukopis, koji je bio temelj *Svjetla na Stazi*, preveden je i na egipatski; i mnoga objašnjenja venecijanskog Učitelja sličnija su egipatskom nego indijskom učenju. Bila ona egipatska ili indijska, nema dragocjenijeg dragulja u nekoj teozofskoj književnosti niti knjige čije bi se proučavanje više isplatilo. No, da citiramo iz predgovora *Do nogu Učitelja*:

„Nije dovoljno reći da su te upute istinite i lijepe; tko želi uspjeti mora učiniti točno ono što mu je rečeno. Pogledati hranu i reći da je dobra, neće zadovoljiti gladnoga; on mora pružiti ruku i jesti. Zato nije dovoljno čuti Učiteljeve riječi; moraš učiniti što On kaže, pazeći na svaku riječ, svaki nagovještaj. Ako nagovještaj nije shvaćen, ako je riječ propuštena, izgubljena je zauvijek; jer On ne govori dva puta.“

Namijenjene ubrzanju evolucije onih na Stazi, ove knjige ističu ideale koje ljudi u svijetu obično nisu spremni prihvatiti. Samo toliko koliko čovjek živi učenje, bit će sposoban razumjeti ga. Ako ga ne upotrebljava, za njega će ono ostati zapečaćena knjiga i on će ga smatrati neupotrebljivim i beskorisnim. No, svaki iskren napor da ga proživi, odmah će baciti svjetlo na to učenje. Samo na taj način može se cijeliti taj neprocjenjivi biser.

C. W. LEADBEATER

SVJETLO NA STAZI

I.

Ova su pravila pisana za sve učenike:

Slijedi ih pažljivo.

Prije nego što oči progledaju, moraju biti nesposobne za suze. Prije nego što uho može čuti, mora izgubiti svoju osjetljivost. Prije nego što glas progovori u prisutnosti Učitelja, mora izgubiti moć ranjavanja. Prije nego što duša stane pred Učitelja noge moraju biti oprane krvlju srca.

1. Uništi ambiciju.

Napomena - Ambicija je prvo prokletstvo: veliko iskušenje čovjeka koji se uzdiže iznad svojih bližnjih. To je najjednostavniji oblik traženja nagrade. Inteligentne i moćne ljude neprestano odvaja od njihovih viših mogućnosti. Ipak, ona je nužna učiteljica. Njezine posljedice pretvaraju se u prah i pepeo u ustima; poput smrti i otuđenja one pokazuju čovjeku da raditi za sebe znači raditi za razočaranje. Ali, iako se ovo prvo pravilo čini tako jednostavnim i lakim, ne prelazi preko njega prebrzo, jer mane običnog čovjeka, prolazeći kroz suptilnu transformaciju, ponovno se pojavljuju u izmijenjenom obliku u srcu učenika. Lako je reći: „Neću biti ambiciozna osoba.“ Nije tako jednostavno reći: „Kada Učitelj bude čitao moje srce, naći će ga potpuno čistim.“ Čisti umjetnik koji stvara samo za ljubav prema svom radu, ponekada čvršće kroči pravim putom od okultista koji se zavarava da je otklonio vlastitu korist, ali koji je u stvarnosti samo proširio granice iskustva i svojih želja te prenio svoj interes prema stvarima koje se tiču njegova širega života. Isti princip vrijedi i za druga dva naizgled jednostavna pravila. Zadrži se na njima i ne dopusti da te olako zavede vlastito srce. Jer sada, na pragu, pogreška se može ispraviti. Ali nosi ju i dalje sa sobom pa će narasti i donijeti ploda ili ćeš gorko propatiti u njezinom uništenju.

2. Uništi želju za životom.

3. Uništi želju za udobnošću.

4. Radi kao što rade oni koji su ambiciozni. Poštuj život kao oni koji ga žele. Budi sretan kao što su oni koji žive za sreću.

Potraži u srcu izvor zla i uništi ga. On živi plodonosno kako u srcu odanoga učenika, tako i u srcu čovjeka punog želja. Samo jak čovjek može ga uništiti. Slabić mora čekati na njegov rast, sazrijevanje i smrt. To je biljka koja živi i raste kroz vjekove. Cvjeta kada je čovjek već nakupio u sebi brojna postojanja. Onaj tko želi ući na put moći mora iščupati tu stvar iz svoga srca. Tada će srce krvariti i čitav život izgledat će mu rastočen. To iskušenje mora se izdržati; ono se može pojaviti na prvome koraku po opasnim ljestvama koje vode do puta života; ili se ne mora pojaviti do samoga kraja. Ali, o učeniče, sjeti se da se to mora izdržati, i ojačaj energije svoje duše na tom zadatku. Nemoj živjeti ni u

sadašnjosti ni u budućnosti, već u Vječnosti. Taj divovski korov tu ne može cvjetati, ta mrlja na postojanju može se izbrisati samo pod utjecajem vječne misli.

5. Uništi svaki osjećaj odvojenosti.

Napomena – Ne zavaravaj se da možeš izbjeći dodir s lošim ili nerazboritim čovjekom. Oni predstavljaju tebe samog, iako u manjem stupnju nego tvoj prijatelj ili tvoj učitelj. Ako dopustiš da u tebi naraste ideja odvojenosti od bilo koje zle stvari ili osobe, stvaraš time karmu koja će te vezati za tu stvar ili osobu sve dok tvoja duša ne shvati kako ne može biti izolirana. Sjeti se da su grijeh i sramota ovog svijeta tvoji vlastiti; jer ti si dio njega; tvoja karma neodvojivo je isprepletena s velikom Karmom. Prije nego postigneš znanje moraš proći kroz sva mjesta, kako prljava tako i čista. Stoga imaj na umu da je prljava odjeća koju oklijevaš dodirnuti možda jučer bila tvoja, ili može biti tvoja sutra. I ako se s užasom okreneš od nje, kada se prebaci preko tvojih ramena, tim više će ona prijanjati uz tebe. Čovjek pravedan prema sebi pravi si krevet od blata. Suzdrži se, jer je ispravno suzdržati se – a ne zato da bi sebe sačuvao čistim.

6. Uništi želju za čulnim doživljajima.

7. Uništi žeđ za rastom.

8. Ipak ostani sam i izdvojen, jer ništa što je utjelovljeno, ništa što je svjesno odvojenosti, ništa što je izvan Vječnog, ne može ti pomoći. Uči od svojih čula i promatraj ih, jer samo tako možeš započeti s naukom spoznaje samoga sebe i čvrsto postaviti nogu na prvu prečku ljestava. Rasti kao što cvijet raste, nesvjesno, ali nestrpljivo da otvori svoju dušu zraku. Tako moraš i ti nastojati otvoriti svoju dušu Vječnome. Ali to Vječno mora biti ono koje će izvlačiti tvoju snagu i ljepotu, a ne tvoja želja za rastom. U prvome slučaju razvijaš se u raskoši čistoće; u drugom otvrdnjavaš silovitom strašću za osobnim položajem.

9. Želi samo ono što je unutar tebe.

10. Želi samo ono što je iznad tebe.

11. Želi samo ono što je nedostižno.

12. Jer u tebi je svjetlo svijeta – jedino svjetlo koje može rasvijetliti Stazu. Ako ga ne možeš vidjeti u sebi, uzalud ga je tražiti bilo gdje drugdje. Ono je iznad tebe, jer kada ga dosegneš izgubio si sebe. Nedostižno je, jer stalno uzmiče. Uči ćeš u svjetlo, ali nikada nećeš dodirnuti Plamen.

13. Želi strasno moć.

14. Želi gorljivo mir.

15. Želi posjedovanje iznad svega.

16. Ali to što želiš posjedovati mora pripadati samo čistoj duši i stoga mora pripadati svim čistim dušama podjednako; i time biti osobito vlasništvo cjeline samo kada je ona

ujedinjena. Žedaj za takvim posjedovanjem kakvo može imati čista duša, kako bi mogao nakupiti bogatstvo za taj zajednički duh života, tvoje jedino istinsko Ja. Mir koji trebaš željeti jest onaj sveti mir koji ništa ne može poremetiti i u kojem duša raste poput svetog cvijeta u mirnoj laguni. Moć koju učenik mora željeti jest ona koja će ga učiniti beznačajnim u očima ljudi.

17. Traži put.

Napomena – Te dvije riječi same po sebi možda se čine besmislenima. Učenik bi mogao reći: „Trebalo li uopće razmatrati ove misli, zar nisam tražio put?“ Ipak, ne žuri dalje. Zastani i razmisli malo. Želiš li zaista put ili možda imaš maglovitu viziju velikih visina na koje ćeš sebe uzdići, veliku budućnost koju ćeš doseći?“ Primi upozorenje. Put treba tražiti radi njega samoga, a ne zbog tvojih nogu koje će ga gaziti.

Postoji podudarnost između ovog pravila i sedamnaestog u drugom nizu. Kada se nakon stoljeća borbi i mnogih pobjeda, osvoji konačna bitka, kada se zatraži konačna tajna, tada si spreman za daljnji put. Kada je izrečena konačna tajna ove velike lekcije, u njoj se otvara misterij novoga puta – staze koja vodi izvan svakog ljudskog iskustva, i koja je potpuno izvan domašaja ljudske percepcije ili imaginacije. Na svakoj od tih točaka potrebno je dugo zastati i dobro razmotriti. Na svakoj od tih točaka potrebno je uvjeriti se da je put odabran radi samog puta. Put i istina na prvome su mjestu, zatim slijedi život.

18. Traži put povlačeći se unutra.

19. Traži put napredujući neustrašivo van.

20. Ne traži bilo kojim putevima. Za svaki temperament postoji put koji njemu izgleda najpoželjniji. Ali put se ne nalazi samo odanošću, samo vjerskom kontemplacijom, samo gorljivim napredovanjem, samopožrtvovnim radom, pažljivim promatranjem života. Svaki od tih koraka može povesti učenika samo jedan korak naprijed, a svi su potrebni da se popne uz ljestve. Mane ljudi postaju prečke na ljestvama, jedna po jedna kako ih se već nadilazi. Ljudske vrline također su koraci, jedno bez drugoga ne ide. Ipak, iako stvaraju ugodnu atmosferu i sretnu budućnost, beskorisne su ako stoje same. Onaj tko želi stupiti na put mora mudro upotrijebiti čitavu ljudsku prirodu. Svaki je čovjek u potpunosti sebi samom put, istina i život. Ali on je takav samo kada čvrsto prihvati cijelu svoju individualnost i snagom svoje probuđene duhovne volje, prepozna tu individualnost ne kao sebe samoga, već kao ono što je sam stvorio s mukom, za svoju vlastitu upotrebu, i što mu služi, kako njegov rast polako razvija njegovu inteligenciju, da dosegne život iznad individualnosti. Kada sazna da zbog toga postoji njegov divni složeni odvojeni život, tada, doista, samo tada, on je na Stazi. Traži ga zaranjajući u tajanstvene i veličanstvene dubine svog vlastitog unutarnjeg bića. Traži ga iskušavajući cijelo iskustvo, upotrebljavajući čula kako bi shvatio rast i značenje osobnosti, ljepotu i tajanstvenost onih ostalih božanskih djelića koji se bore rame uz rame s tobom i oblikujući rasu kojoj pripadaš. Traži ga proučavanjem zakona postojanja, zakona Prirode, zakona natprirodnog; traži ga dubokom naklonošću duše prema mutnoj zvijezdi koja gori unutra. Postojano, dok ju

promatraš i štuješ, njezino svjetlo će jačati. Tada možeš znati da si pronašao početak puta. A kada nađeš kraj, njezino će svjetlo iznenada postati beskonačno.

Napomena – Traži ga iskušavajući sva iskustva i sjeti se da kada to kažem, ne kažem: „Iskoristi zavodljivost čula kako bi ih mogao spoznati.“ Prije nego si postao okultist mogao si to učiniti, sada više ne. Kada si odabrao i ušao na Stazu ne možeš bez srama popustiti pred tim zadovoljstvima. Ipak, možeš ih iskusiti bez užasa; možeš odmjeravati, promatrati ih, iskušavati i čekati strpljivo, s povjerenjem, sat kada te ona više neće uznemiravati. Ali ne osuđuj čovjeka koji im popušta; pruži mu svoju ruku kao bratu hodočasniku čije su noge otežale od blata. Sjeti se, o učeniče, ma kako velik bezdan bio između dobrog čovjeka i grešnika, veći je ipak između dobrog čovjeka i čovjeka koji je postigao znanje, a između dobrog čovjeka i onoga koji je na pragu božanstvenosti, jaz je neizmjeran. Stoga se čuvaj preranog zavaravanja da si izdvojen iz gomile. Kada pronađeš početak puta, zvijezda tvoje duše zasvijetlit će; i pomoću toga svjetla spoznat ćeš kako je velika tama u kojoj gori. Um, srce i mozak nejasni su i mračni sve dok prva velika bitka nije dobivena. Ne budi uplašen i užasnut tom spoznajom; zadrži svoje oči čvrsto na malom svjetlu i ono će narasti. Pusti da ti tama u nutrini pomogne shvatiti bespomoćnost onih koji nisu vidjeli svjetla, čije su duše u dubokoj tišini. Ne krivi ih, ne bježi od njih, već pokušaj podići malo teške karme svijeta; pruži svoju pomoć nekolicini jakih ruku koje zadržavaju snage mraka da ne postignu potpunu pobjedu. Tada uđi u zajednicu radosti koja donosi zaista težak rad i duboku tugu, ali isto tako i veliko i stalno rastuće zadovoljstvo.

21. Čekaj da cvijet procvjeta u tišini koja slijedi nakon oluje, ne prije.

On će rasti, krenuti uvis, dobiti grane i lišće i oblikovati pupoljke, dok se oluja nastavlja, dok bitka traje. Ali cvijet se ne može otvoriti sve dok se cijela osobnost čovjeka ne rastopi i raspline – sve dok je ne obuzme božanski djelić koji ju je stvorio, kao subjekta za ozbiljne pokuse i iskustvo – sve dok cijelu prirodu nismo podčinili i podvrgnuli višem Ja. Tada će doći mir kakav nastupa u tropskim krajevima nakon teške kiše, kada Priroda radi tako brzo da se može pratiti njezino djelovanje. Takav će mir doći izmučenom duhu. U dubokoj tišini odigrat će se tajanstveni događaj koji će dokazati da je put pronađen. Nazovi ga kojim želiš imenom, to je glas koji govori tamo gdje nema nikoga tko bi mogao govoriti – to je glasnik koji dolazi neutjelovljen i bez oblika; to je cvijet duše koji se otvorio. Ne može ga se opisati niti jednom usporedbom. Ali može ga se tražiti, oslušivati, čeznuti za njim, čak i usred bješnjenja oluje. Tišina može trajati samo trenutak ili tisuću godina, ali će joj doći kraj. A njezinu snagu ponijet ćeš sa sobom. Bitku treba stalno iznova voditi, stalno iznova pobjeđivati. Priroda može mirovati samo za trenutak.

Napomena – Otvaranje cvijeta jest onaj veličanstven trenutak kada se budi moć opažanja; s njim dolazi povjerenje, znanje, izvjesnost. Stanka duše čudesan je trenutak, a sljedeći trenutak zadovoljstva – to je tišina.

Znaj, o učeniče, da oni koji su prošli kroz tišinu i osjetili njezin mir i snagu, oni čeznu da i ti prođeš kroz to. Zato, u Dvorani Učenja, kada bude sposoban učiti, učenik će uvijek naći svog učitelja.

Oni koji traže, dobit će. Ali, iako običan čovjek neprekidno traži, njegov glas se ne čuje. Jer on traži samo umom, a glas uma čuje se samo na onoj razini na kojoj radi um. Zato, sve dok se ne prođe ovih prvih dvadeset i jedan pravila, ne kažem da će oni koji traže i dobiti.

Čitati, u okultnom smislu, znači čitati očima duha. Tražiti znači osjećati unutarnju glad – žudnju duhovne čežnje. Biti u stanju čitati znači postići, u malom stupnju, moć zadovoljavanja te gladi. Kada je učenik spreman za učenje, tada biva prihvaćen, priznat, prepoznat. Tako mora biti, jer on je zapalio svoju svjetiljku i ona se ne može sakriti. Ali nemoguće je učiti dok se ne izbori prva velika bitka. Um može prepoznati istinu, ali je duh ne može primiti. Prošavši jednom kroz oluju i postigavši mir, učenik je uvijek u stanju učiti, čak i ako se koleba, oklijeva ili okrene u stranu. Glas tišine ostaje u njemu, čak i ako potpuno napusti Stazu, ipak će jednog dana ponovno odjeknuti, razderati ga na dvoje i odvojiti njegove strasti od njegovih božanskih mogućnosti. Tada će se, uz bol i očajne krikove napuštenog nižeg ja, vratiti.

Zato kažem: Mir neka bude s vama. „Svoj mir vam dajem“, jedino može reći učitelj svojim voljenim učenicima koji su poput njega samoga. Postoje neki čak i među onima neupućenima u Istočnu Mudrost, kojima se to može reći i kojima se to može svaki dan govoriti sve potpunije.

Poštuj tri istine². One su ravnopravne.

Ova gore iznesena pravila prva su od onih ispisanih na zidovima Dvorane Učenja. Oni koji traže, dobit će. Oni koji žele čitati, čitat će. Oni koji žele učiti, učit će.

MIR S VAMA

² Tri istine na sljedeći su način iznesene u osmom poglavlju *Idile bijelog Lotosa*, knjige koju je diktirao isti učitelj Hilarion kojemu dugujemo i ovo djelo (C. W. L.).

„Postoje Tri Istine koje su apsolutne i ne mogu se izgubiti, no, ipak mogu ostati skrivene zbog manjkavosti riječi.

Čovjekova duša je besmrtna i njezina budućnost je budućnost nečega čiji rast i veličanstvenost nema granica.

Princip koji daje život boravi u nama i oko nas, ne umirući i vječno dobrotiv, ne može se čuti ni vidjeti ni namirisati, ali ga spoznaje onaj koji želi spoznaju.

Svaki je čovjek svoj vlastiti zakonodavac, djelatelj slave ili jada samome sebi; sam odlučuje o svome životu, svojoj nagradi, svojoj kazni.

Ove istine koje su velike kao i sam život, jednostavne su poput najjednostavnijeg čovjekova uma. Nahrani gladne njima.“

II.

Iz tišine koja predstavlja mir, zvonki će glas odjeknuti. I taj će glas reći: „Nije u redu; žeo si, sada moraš sijati.“ I znajući da je taj glas sama tišina, poslušat ćeš.

Ti koji si sada učenik, sposoban stajati, čuti, vidjeti, govoriti, savladao si želju i postigao spoznaju samoga sebe, vidio si svoju dušu u njezinom cvatu i prepoznao je i čuo Glas Tišine – idi sada u Dvoranu Učenja i čitaj što je tamo za tebe napisano.

Napomena – Biti sposoban stajati znači imati povjerenja, biti sposoban čuti znači imati otvorena vrata duše, biti sposoban vidjeti znači postići moć opažanja, biti sposoban govoriti znači postići moć pomaganja drugima, savladati želju znači naučiti upotrebljavati i kontrolirati sebe (niže jastvo); spoznati samog sebe znači povući se u unutarnju tvrđavu odakle čovjekova osobnost može biti nepristrano sagledana; vidjeti dušu u cvatu znači postići u sebi, na trenutak, uvid u transfiguraciju koja će konačno od tebe učiniti nešto više od čovjeka; prepoznati znači dostići veliku zadaću gledanja u plamteće svjetlo bez spuštanja očiju, ne padajući natrag u užas kao pred stravičnom utvarom. To se nekima događa; i kada je pobjeda gotovo zadobivena, izgubljena je.

Čuti Glas Tišine znači razumjeti da jedino pravo vodstvo dolazi iznutra; ići u Dvoranu Učenja znači učiti u stanje u kojemu učenje postaje moguće. Tada će mnoge riječi tamo biti napisane za tebe, zapisane vatrenim slovima kako bi mogao lakše čitati. Jer, kada je učenik spreman, spreman je i učitelj.

1. Stani po strani u nadolazećoj bitci, i iako se boriš, ne budi ti ratnik.

2. Potraži Ratnika i pusti ga da se bori u tebi.

3. Traži od njega zapovijedi za bitku i pokoravaj im se.

4. Ne slušaj ga kao da je general, nego kao da je on ti, a njegove izgovorene riječi kao izgovaranje tvojih tajnih želja; jer on je ti, samo beskonačno mudriji i jači od tebe. Traži ga, inače u groznici i zamahu borbe možeš proći pored njega, a on neće prepoznati tebe ako ti ne prepoznaš njega. Ako tvoj glas stigne do njegovog spremnog uha, tada će se on boriti u tebi i ispuniti nutarnju tamnu prazninu. I ako tako bude, tada možeš ići kroz bitku smireno i bez brige, stojeći po strani i puštajući ga da se bori za tebe. Tada će ti biti nemoguće promašiti i jedan udarac. Ali ako ga ne potražiš, ako prođeš pored njega, tada nemaš zaštite. Mozak će ti se vrtjeti, srce postati nesigurno, a u prašinu bojnog polja vid i čula će ti zatajiti te nećeš razlikovati prijatelje od neprijatelja.

On je ti, a ipak ti si samo konačan i sklon grešci. On je vječan i pouzdan. On je vječna istina. Kada jednom uđe u tebe i postane tvoj Ratnik, nikada te neće potpuno napustiti, a na dan velikog mira, postat će jedno s tobom.

5. Slušaj pjesmu života.

Napomena – Potraži je i oslušni prvo u svom vlastitom srcu. U početku ćeš reći: „Nema je: kada tražim nalazim samo nesklad.“ Traži dublje. Ako se opet razočaraš,

pričekaj malo pa potraži još dublje. Postoji prirodna melodija, skriven izvor u svakom ljudskom srcu. Može biti prekrivena, potpuno zaklonjena i utišana – ali postoji. U samoj srži svoje prirode, pronaći ćeš vjeru, nadu i ljubav. Onaj tko odabire zlo, odbija gledati u sebe, zatvara uši pjesmi svoga srca i slijep je za svjetlo svoje duše. Tako čini jer misli da je lakše živjeti u željama. Ali ispod sveg života postoji jaka struja koja se ne može zaustaviti; velike su vode tamo stvarnost. Nađi ih i vidjet ćeš da nitko, pa i najbjednije stvorenje nije izvan njih, ma koliko ono osljepljivalo sebe za tu činjenicu i gradilo za sebe prividnu vanjsku formu užasa. U tom smislu ti kažem: sva ta stvorenja među kojima živiš i boriš se, djelić su Božanskog. A iluzija u kojoj živiš tako je varljiva da je teško pogoditi gdje ćeš prvi puta čuti slatki glas u srcima drugih. Ali znaj da je on sigurno u tebi. Potraži ga tamo i kada ga jednom čuješ, lakše ćeš ga prepoznati oko sebe.

6. Zapamti melodiju koju čuješ.

7. Nauči od nje lekciju sklada.

8. Kada možeš stajati uspravno, čvrst poput stijene usred meteža, pokoravajući se Ratniku koji je ti i istodobno tvoj kralj. Ravnodušan u borbi, osim prema njegovim zapovijedima, ne brinući se više oko ishoda bitke, jer samo je jedna stvar važna, a to je da će Ratnik pobijediti – a ti znaš da je poraz za njega nemoguć – stojeći tako, miran i probuđen, upotrebi sluh koji si stekao kroz bol i razaranjem bola. Samo dijelovi velike pjesme dolaze do tvojih ušiju dok si još samo čovjek. Ali ako je slušaš, vjerno je zapamti da ni jedan dio koji dođe do tebe ne bude izgubljen i nastoj naučiti iz toga značenje misterije koja te okružuje. S vremenom više nećeš trebati učitelja, jer kao što čovjek ima glas, tako ga ima i ono u čemu čovjek postoji, sam život posjeduje govor i nikada ne šuti. A njegov govor nije kao što ti koji si gluhi možda misliš, vapaj; on je pjesma. Nauči od njega da si ti dio harmonije, nauči se pokoravati zakonima sklada.

9. Ozbiljno promatraj sav život koji te okružuje.

10. Nauči razumno gledati u srca ljudi.

Napomena – S potpuno neosobnog stajališta, inače je tvoj pogled obojan. Zato se prvo mora razumjeti neosobnost.

Razum je nepristran; ni jedan čovjek nije ti neprijatelj; ni jedan čovjek nije ti prijatelj. Svi su podjednako tvoji učitelji. Tvoj neprijatelj postaje tajna koja se mora riješiti, čak i ako to potraje vjekovima, jer čovjeka treba razumjeti. Tvoj prijatelj postaje dio tebe i produžetak tebe samoga, zagonetka teška za rješavanje. Samo je jednu stvar teško spoznati – svoje vlastito srce. Sve dok veze osobnosti ne budu oslabljene neće se početi nazirati taj dubok misterij jastva. Sve dok ne staneš na stranu, pored njega, neće se ni na koji način otkriti tvome razumijevanju. Tada, i ne prije, moći ćeš upotrijebiti sve njegove moći, i posvetiti ih dostojnoj svrsi.

11. Ozbiljno promatraj svoje vlastito srce.

12. Jer kroz tvoje vlastito srce dolazi jedino svjetlo koje može osvjetliti život i razjasniti ga pred tvojim očima.

Proučavaj srca ljudi kako bi mogao znati kakav je ovaj svijet u kojem živiš i čiji dio ćeš biti. Promatraj stalnu promjenu i kretanje života koji te okružuje, jer njega tvore srca ljudi i kako budeš učio razumjeti njihovu građu i značenje, postupno ćeš moći čitati sve duže riječi života.

13. Govor dolazi samo sa znanjem. Postigni znanje i postići ćeš govor.

Napomena – Nemoguće je pomoći drugima dok nisi, barem djelomično, sam postigao sigurnost. Kada naučiš prvih dvadeset i jednog pravila i uđeš u Dvoranu Učenja s razvijenim moćima i nekovanim čulima, tada ćeš shvatiti da u tebi postoji izvor iz kojeg će se pojaviti govor.

Nakon trinaestog pravila nemam više što dodati onome što je napisano.

Dajem vam svoj mir.

Ove su bilješke pisane samo za one kojima dajem svoj mir; onima koji mogu čitati što sam napisao, s unutarnjim kao i vanjskim čulima.

14. Nakon što si stekao upotrebu unutarnjih čula, savladao želje vanjskih čula, savladao želje osobne duše i postigao znanje, pripremi se, o učenice, da stvarno stupiš na Stazu. Put je pronađen, spremi se kročiti njime.

15. Pitaj zemlju, zrak i vodu o tajnama koje čuvaju za tebe.

Razvoj tvojih unutarnjih čula, osposobit će te za to.

16. Pitaj Posvećene na zemlji o tajnama koje čuvaju za tebe.

Savladavanje želja vanjskih čula dat će ti pravo na to.

17. Pitaj najunutarnjijeg, Jedinoga, o njegovoj posljednjoj tajni koju čuva za tebe kroz vjekove.

Velika i teška pobjeda, savladavanje želja vlastite duše, posao je vjekova; zato ne očekuj ubrati njezin plod dok ne sakupiš vjekove iskustva. Kada dođe vrijeme naučiti ovo sedamnaesto pravilo, čovjek je na pragu da postane više nego čovjek.

18. Znanje koje je sada tvoje, tvoje je samo zato jer je tvoja duša postala jedno sa svim čistim dušama i s najunutarnjijim. To je povjerenje koje ti je poklonio Najviši. Izdaš li ga ili krivo upotrijebiš svoje znanje ili ga zanemariš, moguće je čak i sada da padneš s visokog položaja koji si postigao. Veliki padaju natrag, čak i sa samog praga, nesposobni ponijeti težinu svoje odgovornosti, nesposobni proći dalje. Stoga, očekuj uvijek taj trenutak sa strahopoštovanjem i drščući i budi spreman na bitku.

Napisano je kako za onoga tko je na pragu božanstva nema zakona, ne postoji vodič. Ipak, kako bi se učenika prosvijetlilo, konačna bitka mogla bi se ovako izraziti:

19. Čvrsto se drži onoga što nema ni tvari ni postojanja.

20. Slušaj samo bezvučni glas.

21. Gledaj samo ono što je nevidljivo, kako vanjskom tako i unutarnjem čulu.

NEKA JE MIR S TOBOM

KARMA

Pretpostavimo da je individualno postojanje konopac koji se proteže iz beskonačnosti u beskonačnost, bez kraja i bez početka, neraskidiv. Taj konopac čine bezbrojne fine niti koje, ležeći jedna uz drugu, čine njegovu debljinu. Te su niti bezbojne, savršeno ravne, jake, izjednačene. Taj konop, prolazeći kroz različita mjesta, doživljava razne neobične nezgode. Vrlo se često neka nit uhvati i zaglavi ili je možda samo snažno povučena iz svog ravnog položaja. Tada je na duže vrijeme izbačena iz reda i narušava red cjeline. Ponekada se neka nit zamrlja prljavštinom ili bojom i tada ne samo da se mrlja širi dalje od mjesta kontakta, već se oboje i druga vlakna. I zapamti da su vlakna živa – poput električnih žica; štoviše, poput treperavih živaca. Dakle, koliko daleko može mrlja ili potez u stranu biti prenesena! No, na kraju će dugi strukovi, živuće niti koje u svojoj neprekinutosti čine osobu, izaći iz sjene na svjetlo. Tada niti više nisu bezbojne, već zlatne; ponovno leže zajedno na istoj razini. Ponovo se uspostavlja sklad među njima; i iz tog unutarnjeg sklada uočava se sklad višeg reda.

Ova ilustracija predstavlja samo maleni dio – jednu stranu istine; manje od djelića. Ipak, zadrži se nad tim; možda će te to navesti opaziti više. Potrebno je najprije shvatiti, ne da je budućnost proizvoljno oblikovana bilo kakvim posebnim djelima u sadašnjosti, već da je cjelokupna budućnost u neprekinutom kontinuitetu sa sadašnjošću, kao što je i sadašnjost s prošlošću. Na jednoj razini, s jedne točke gledišta, primjer konopca je ispravan.

Rečeno je da i malo pažnje posvećene okultizmu stvara velike karmičke posljedice. To je zato što je nemoguće posvetiti i malo pažnje okultizmu, a da se ne učini jasan izbor između onoga što se obično zove dobro i zlo. Prvi korak u okultizmu dovodi učenika do drveta znanja. Mora ubrati i jesti; mora odabrati. Nemoguće mu je ostati u neodlučnosti neznanja. On ide dalje, bilo stazom dobra bilo stazom zla. A zakoračiti odlučno i svjesno, makar i jedan korak na bilo koju stazu, stvara velike karmičke posljedice. Većina ljudi ide kolebajući se; nesigurni u pravi cilj kojemu teže; njihovo je mjerilo života neodređeno; kao posljedica toga i njihova karma djeluje zbrkano. Ali kada se jednom dosegne prag znanja, zbrka se počinje smanjivati, a kao posljedica karmički se rezultati enormno povećavaju, jer svi djeluju u istome smjeru na svim razinama; jer okultist ne može biti polovičan niti se može vratiti nakon što je prošao prag. Te stvari isto su toliko nemoguće kao što je nemoguće da čovjek ponovno postane dijete. Individualnost je došla do stanja odgovornosti samim svojim rastom; ne može odstupiti od toga.

Onaj tko se želi osloboditi okova karme mora uzdići svoju individualnost iz sjene u svjetlost; mora tako uzdići svoje postojanje da te niti više ne dođu u dodir s nečistim tvarima, da više ne prijanjaju toliko da budu otrgnute i povučene u stranu. On se jednostavno uzdiže izvan područja u kojem djeluje karma. Time ne napušta postojanje koje doživljava oko sebe. Tlo može biti grubo i prljavo ili prepuno bogatih cvjetova s ljepljivim peludom, slatkih tvari koje se lijepe i postaju veze – ali iznad glave uvijek je slobodno nebo. Onaj tko želi biti bez karme mora tražiti svoj dom u zraku i nakon toga u eteru. Onaj tko želi stvoriti dobru karmu, susret će se s mnogim zabludama, a u nastojanju da posije obilje sjemena za vlastitu žetvu, može posijati tisuće korova i među

njima divovski. Ne poželi sijati nikakvo sjeme za svoju vlastitu žetvu; želi samo sijati ono sjeme čiji će plodovi hraniti svijet. Ti si dio svijeta; hraneći njega hraniš samoga sebe. Čak i u toj misli vreba velika opasnost, s kojom se suočava učenik koji je dugo smatrao da radi za dobro, dok je u dubini duše opažao samo zlo; odnosno misleći da namjerava veliku dobrobit svijetu, cijelo vrijeme je podsvjesno obuzet mišlju o karmi; time je velika dobrobit za koju je radio bila u suštini za njega samoga. Čovjek može odlučiti da si ne dozvoli razmišljati o nagradi. Ali u samoj toj odluci vidi se činjenica kako je nagrada poželjna. Beskorisno je učeniku da nastoji učiti zauzdavajući sam sebe. Duša mora biti nesputana, želje slobodne. Ali sve dok one ne budu usmjerene k onom stanju u kojem nema ni nagrada ni kazni, ni dobra ni zla, uzalud se trudi. Prividno može jako napredovati, ali jednoga dana suočit će se sa svojom vlastitom dušom i shvatiti kako je došavši do stabla spoznaje odabrao gorki plod umjesto slatkoga, a tada će veo konačno pasti i on će se odreći svoje slobode i postati rob želje. Zato se čuvaj, ti koji se tek okrećeš životu okultizma. Nauči sada kako nema lijeka protiv želje niti lijeka protiv čežnje, osim usmjeravanja pogleda i sluha prema onome što je nevidljivo i nečujno. Počni se već sada vježbati u tome i tako ćeš otjerati tisuće zmija sa svoje staze. Živi u vječnome.

Postupci stvarnih zakona karme ne mogu se proučavati dok učenik ne dosegne točku na kojoj oni više ne utječu na njega. Inicirani ima pravo zahtijevati tajne Prirode i saznati pravila koja upravljaju ljudskim životom. To pravo stiče izdizanjem izvan granica Prirode, i oslobađajući se pravila koja vladaju ljudskim životom. Postao je prepoznatljiv dio božanskog elementa i ništa prolaznoga više ne utječe na njega. On tada stiče znanje o zakonima koji vladaju prolaznim stanjima. Zato ti koji želiš razumjeti zakone karme, prvo se nastoj osloboditi tih zakona; to se može postići samo usmjeravanjem pažnje na ono što nije podložno tim zakonima.

